

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 371/2017-8

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 30. mája 2017 predbežne prerokoval sťažnosť [REDACTED], zastúpenej advokátom JUDr. Lukášom Bútorom, Vojtecha Tvrdeho 12, Žilina, pre namietané porušenie základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 2 Cdo 70/2016 z 27. októbra 2017, uznesením Krajského súdu v Žiline sp. zn. 10 Co 822/2014 z 19. mája 2015 a uznesením Okresného súdu Žilina sp. zn. 13 Ro 198/2013 z 29. mája 2014 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť [REDACTED] o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 11. apríla 2017 doručená sťažnosť [REDACTED] (ďalej len „sťažovateľka“) pre namietané porušenie základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky

(ďalej len „ústava“) a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) sp. zn. 2 Cdo 70/2016 z 27. októbra 2017 (ďalej len „rozhodnutie najvyššieho súdu“), uznesením Krajského súdu v Žiline (ďalej len „krajský súd“) sp. zn. 10 Co 822/2014 z 19. mája 2015 (ďalej len „rozhodnutie krajského súdu“) a uznesením Okresného súdu Žilina (ďalej len „okresný súd“) sp. zn. 13 Ro 198/2013 z 29. mája 2014 (ďalej len „rozhodnutie okresného súdu“; spolu aj „napadnuté rozhodnutia“).

Z obsahu sťažnosti a z jej príloh vyplýva, že okresný súd vydal proti sťažovateľke platobný rozkaz. Sťažovateľka proti platobnému rozkazu odpor v (15-dňovej) lehote nepodala. Namiesto toho požiadala okresný súd o predĺženie lehoty na jeho podanie. Následne (po uplynutí lehoty na podanie odporu) podala prostredníctvom Centra právnej pomoci okresnému súdu odpor spolu so žiadosťou o odpustenie zmeškania lehoty na podanie odporu.

Rozhodnutím okresného súdu bolo o podaniach sťažovateľky rozhodnuté tak, že žiadosť o predĺženie lehoty na podanie odporu, ako aj žiadosť o odpustenie zmeškania lehoty na podanie odporu boli zamietnuté (čím okresný súd prerokovanie veci nepripustil, pozn.). Rozhodnutím krajského súdu bolo rozhodnutie okresného súdu potvrdené. Rozhodnutím najvyššieho súdu bolo dovolanie proti rozhodnutiu krajského súdu procesne odmietnuté ako neprípustné.

Podanou sťažnosťou sťažovateľka vytýka postupu všeobecných súdov arbitrárnosť a svojvôľu v rozhodovaní. Ústavnému súdu sa sťažuje na prílišný formalizmus tiahnuci sa celým konaním. Sťažovateľka tvrdí, že v čase vydania platobného rozkazu bola práceneschopná a ošetrovujúcim lekárom mala zakázané vychádzky. Z uvedeného dôvodu a ďalej z dôvodu, že ako laik sa nevedela primerane proti platobnému rozkazu brániť, a taktiež z dôvodu, že je osobou v materiálnej núdzi, potrebovala vyhľadať právnu pomoc. Preto okresný súd požiadala iba o odpustenie zmeškania lehoty na podanie odporu.

Všeobecné súdy podľa názoru sťažovateľky mali tento stav zohľadniť v jej prospech. Sťažovateľka v podanej sťažnosti vedie polemiku s jednotlivými dôvodmi rozhodnutí okresného súdu, krajského súdu a najvyššieho súdu. Tvrdí, že zdravotný stav ani vedomosti jej odpor podať neumožňovali a tiež, že sa zľakla fatálnych dôsledkov nekvalifikovane podaného odporu. Rozhodnutiu najvyššieho súdu špeciálne vytýka aj pochybenie v doručovaní, ktoré sa malo prejaviť v nesprávnom vyznačení právoplatnosti a vykonateľnosti tohto rozhodnutia.

Na základe uvedeného sťažovateľka v petite sťažnosti žiada, aby ústavný súd nálezom vyslovil, že uznesením najvyššieho súdu sp. zn. 2 Cdo 70/2016 z 27. októbra 2017 bolo porušené jej základné právo na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru. Žiada tiež zrušenie uznesenia krajského súdu sp. zn. 10 Co 822/2014 z 19. mája 2015 a uznesenia okresného súdu sp. zn. 13 Ro 198/2013 z 29. mája 2014 a vrátenie veci okresnému súdu na ďalšie konanie. Nakoniec žiada aj priznanie finančného zadost'učinenia v sume 3 500 € a úhradu trov konania. Priznanie finančného zadost'učinenia neodôvodňuje.

II.

Podľa čl. 124 ústavy ústavný súd je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 140 ústavy podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním a o postavení jeho sudcov ustanoví zákon.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa.

Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v ustanovení § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na ktorých prerokovanie nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

O zjavnej neopodstatnenosti sťažnosti možno hovoriť vtedy, keď namietaným postupom všeobecného súdu nemohlo vôbec dôjsť k porušeniu toho základného práva alebo slobody, ktoré označili sťažovatelia, a to buď pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi označeným postupom všeobecného súdu a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých namietali, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú sťažnosť preto možno považovať tú sťažnosť, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, ktorej reálnosť by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (IV. ÚS 92/04, III. ÚS 168/05, IV. ÚS 221/05).

Predmetom sťažnosti je námietka formalistického hodnotenia žiadosti o predĺženie lehoty na podanie odporu a odpustenie zmeškania lehoty na podanie odporu proti vydanému platobnému rozkazu, resp. formalistického zhodnotenia situácie, v ktorej sa sťažovateľka v priebehu plynutia lehoty na podanie odporu proti vydanému platobnému rozkazu objektívne ocitla. Táto skutočnosť je základom pre tvrdenie o arbitrárnosti všetkých vo veci nasledujúcich rozhodnutí.

Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne.

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo o oprávnenosti akéhokoľvek trestného obvinenia proti nemu. (...)

Z doterajšej judikatúry ústavného súdu vyplýva, že medzi obsahom základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a obsahom práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (mutatis mutandis II. ÚS 71/97).

Sťažovateľka petitom sťažnosti napáda rozhodnutie najvyššieho súdu, rozhodnutie krajského súdu a rozhodnutie okresného súdu.

Podľa § 20 ods. 2 zákona o ústavnom súde k návrhu na začatie konania sa musí pripojiť splnomocnenie na zastupovanie navrhovateľa advokátom..., ak tento zákon neustanovuje inak. V splnomocnení sa musí výslovne uviesť, že sa udeľuje na zastupovanie pred ústavným súdom.

Splnomocnenie na zastupovanie sťažovateľky je udelené advokátovi výslovne len vo vzťahu k rozhodnutiu najvyššieho súdu (sp. zn. 2 Cdo 70/2016 z 27. októbra 2017). Ústavný súd na tomto mieste teda poukazuje na nedostatok oprávnenia advokáta napadnúť rozhodnutie krajského súdu (sp. zn. 10 Co 822/2014 z 19. mája 2015) a rozhodnutie okresného súdu (sp. zn. 13 Ro 198/2013 z 29. mája 2014).

Ústavný súd je štátny orgán (nezávislý súdny orgán ochrany ústavnosti) a v súlade s čl. 2 ods. 2 ústavy môže konať iba na základe ústavy, v jej medziach a v rozsahu a spôsobom, ktorý ustanoví zákon. Ústavný súd sa preto musí dôsledne riadiť vymedzením svojich právomocí vyplývajúcich z čl. 125 a nasledujúcich ústavy a ďalej konkretizovaných

v zákone o ústavnom súde a pri predbežnom prerokovaní podľa § 25 ods. 1 zákona o ústavnom súde môže prijať na ďalšie konanie iba také podanie, ktoré spĺňa všetky náležitosti kvalifikovaného návrhu ustanovené týmto zákonom. Poskytnutie ochrany ústavnosti ústavným súdom však predpokladá splnenie všetkých ústavných a zákonných predpokladov a podmienok konania pred ústavným súdom vrátane splnenia zákonom predpísaných náležitostí sťažnosti (m. m. III. ÚS 663/2014).

Vzhľadom na uvedenú skutočnosť ústavný súd časť sťažnosti smerujúcu proti rozhodnutiu krajského súdu a rozhodnutiu okresného súdu odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde z dôvodu nesplnenia zákonom predpísaných náležitostí.

Ústavný súd napriek tomu, že k rozhodnutiu okresného súdu a krajského súdu zaujal z dôvodu nedostatku v splnomocnení odmietavý postoj, považuje za potrebné poukázať na nasledujúce.

Podľa názoru ústavného súdu sťažovateľke bolo v rozhodnutí okresného súdu zrozumiteľne objasnené, že uznanie osoby práceneschopnou nemusí byť v každom prípade podmienkou vylúčenia z možnosti urobiť právny úkon. Taktiež jej bolo ozrejmene, že sťažovateľka súdu nepreukázala taký stav, v ktorom požadovaný právny úkon urobiť nemohla. V nadväznosti na to sa aj krajský súd v odvolacom konaní podrobne zaoberal obdobnými argumentmi a dokonca poukázal na to, že sťažovateľka bola uznaná práceneschopnou 25. novembra 2013 a lehota na podanie odporu (15-dňová) jej začala plynúť už 14. novembra 2013, teda v čase uznania sťažovateľky práceneschopnou uplynuli z lehoty na podanie odporu približne dve tretiny. Krajský súd v rozhodnutí krajského súdu poukázal aj na viacero ďalších argumentov svedčiacich v prospech záveru o neopodstatnenosti žiadosti o odpustenie zmeškania lehoty. Rozhodnutia krajského súdu a okresného súdu sú podľa názoru ústavného súdu opodstatnené.

Ústavný súd v odôvodnení rozhodnutia najvyššieho súdu tiež nevzhladol nedostatky. Najvyšší súd vo veci primerane starostlivo posudzoval jednak ospravedliteľnosť dôvodu zmeškania lehoty na podanie odporu, ako aj to, či neuznanie dôvodu za ospravedliteľný bolo možné *in concreto* uplatniť ako skutočnosť zakladajúcu prípustnosť dovolania. Uvedenému sa najvyšší súd venoval najmä v bodoch 12 až 14 napadnutého rozhodnutia. Tvrdenie o svojoľnosti posúdenia veci najvyšším súdom teda nie je podľa názoru ústavného súdu opodstatnené.

Čo sa týka namietaného procesného pochybenia v doručovaní rozhodnutia najvyššieho súdu, ktoré sa malo prejaviť v nesprávnom vyznačení právoplatnosti a vykonateľnosti tohto rozhodnutia, ústavný súd uvedenú námietku neskúmal z dôvodu, že aj prípadné pochybenie v doručovaní nemohlo ovplyvniť vecnú správnosť rozhodnutia najvyššieho súdu a vydávané uznesenie ústavného súdu nie je založené na hodnotení včasnosti podania sťažnosti.

Vzhľadom na uvedené skutočnosti bolo potrebné ostatnú časť sťažnosti smerujúcu proti rozhodnutiu najvyššieho súdu odmietnuť podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde z dôvodu jej zjavnej neopodstatnenosti.

Keďže ústavný súd z odôvodnení rozhodnutí všeobecných súdov nemá dôvod pochybovať o správnosti vyvodeného záveru, považoval svoje rozhodnutie v intenciách prieskumu rozhodnutia najvyššieho súdu a priklonenia sa k odmietnutiu rozhodnutia krajského súdu a rozhodnutia okresného súdu z dôvodu nesplnenia zákonom predpísaných náležitostí za adekvátne stavu veci. Ústavný súd tak urobil z dôvodu procesnej hospodárnosti (jednoduchšieho odôvodnenia rozhodnutia) s poukázaním na prvý pohľad zrejmú opodstatnenosť napadnutých rozhodnutí. Alternatívny prístup by spočíval v odmietnutí rozhodnutia okresného súdu z dôvodu nedostatku právomoci ústavného súdu na preskúmanie tohto rozhodnutia (princíp subsidiarity) a rozhodnutia krajského súdu z dôvodu zjavnej neopodstatnenosti pre jeho náležité odôvodnenie.

Keďže ústavný súd odmietol sťažnosť už pri jej predbežnom prerokovaní, bolo bez právneho významu zaoberať sa ďalšími návrhmi sťažovateľky uvedenými v petite sťažnosti (zrušenie napadnutých rozhodnutí a vrátenie veci okresnému súdu na ďalšie konanie, priznanie finančného zadosťučinenia a náhrady trov konania).

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 30. mája 2017